Ediţie Specială 2 Lei

Joi 24 Noembrie 1927

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE şi TELEFONICE

ABONAMENTE
IN ŢARA — STRAIN.
Lei 200 | 3 Luni | 460
„ 380 | 6 „ | 880
„ 750 | 12 „ | 1700
Pe lună 80 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

ABONAMENTE la „VEZELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călătorilor" Câte 220 lei în ţară 440 lei în străinătate pe un an

Director: STELIAN POPESCU

Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

TELEFON: Direcţia 313/72—364/64 Administraţia 313/71 Secretariatul de Redacţie 350/43 Redacţia: Coresp. cu provincia 302/98—335/31

A MURIT ION I. C. BRATIANU

Zilele de pe urmă ale marelui bărbat de stat

Azi Joi, la orele 6,45 din ineaţa, a încetat din viaţă la locuinţa sa din strada Lascar Catargi, ION I. C. BRATIANU, preşedintele consiliului de miniştri al României

ION I. C. BRATIANU

Ion Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, e mort. Vestea e cutremurătoare. Stă mintea 'n loc; mintea unei naţii e învăluită în doliu. Aripele morţii au fâlfâit de-asupra celui mai cuprinzător suflet politic al ţării şi l-au luat să-l ducă, luând ţării pe cel mai de seamă dintre fiii săi aleşi, luând neamului pe cel mai bun dintre devotaţii săi.

După Regele lealităţii româneşti, a murit ziditorul întregirii, conducătorul muncii, luptei şi amarnicelor oboseli de mărirea ţării şi refacerii ei.

Trăznetul acestei morţi înăbuşă, fiindcă Ion Brătianu era purtătorul torţelor, el era călăuzitorul şi pe umerii lui apăsau toate poverile răspunderii înlăturării dificultăţilor şi deschiderii drumului întru aşezarea năzuinţelor.

In cumpăna vremii, gândul lui hotărît strejuia primejdiile şi liniştea vorbei lui stăpânea neliniştea. Inţelepciunea lui a fost pentru ţară şi popor, fundament de înălţare şi propăşire.

Şi s'a prăvălit ca o stâncă uriaşă, făcând un popas nădejdilor şi întrerupând depănarea gândurilor de înaintare, căci nu mai e el cu energia lui sobră, cu disciplina lui imperativă pentru binele obştei româneşti, cu iubirea adâncă, adâncă până la misticism a neamului; cu patriotismul cel mai constructiv, ce a călăuzit ţara. El nu mai e. In faţă e mormântul. Mormântul lui, care a biruit toate piedicile şi a înfrânt toate duşmăniile ca să-şi cinstească ţara şi neamul.

Ion Brătianu a făcut cele mai glorioase capitole din istoria politică a României.

Sub privegherea lui s'au împlinit toate poruncile, şi ale conştiinţei şi ale instinctului naţional.

Sub călăuza lui s'au înscris în trudita istorie a poporului român, paginile de exaltare patriotică ale unirii fraţilor şi de răsluire a hotarelor, care umileau istoria şi turteau geografia românilor.

Şi-acum, când chemarea lui avea rost de solie, întru întărirea zidirii ţării noui şi mari, s'a prăbuşt. Repede, spăimântător de repede, doliul naţional s'a întins ca o pânză dela un capăt la altul al ţării.

Tragedia a împăenjenit vederile. Nenorocul sugrumă o clipă din respirarea României, fiindcă Ion Brătianu, de numele căruia e legată toată strălucirea ei modernă, e mort.

După durerea morţii Regelui, durerea morţii celui mai mare sfetnic pe care l-a avut Coroana.

Ni s'au încetat sufletele. Prea sunt mari durerile, prea sunt cernite inimile.

Ziditorii au intrat în cripte.

Ion I. C. Brătianu

Noul guvern a depus jurământul

Guvernul s'a constituit sub presidenţia d-lui Vintilă Brătianu

In urma morţii fostului preşedinte al consiliului, Ion. I. C. Brătianu, membrii guvernului şi-au dat demisia.

Inalta Regenţă a însărcinat cu formarea noului cabinet pe d. VINTILA BRATIANU, care a prezentat următoarea listă: Vintilă Brătianu, preşedinte al consiliului şi finanţele; N. Titulescu, externele; I. G. Duca, internele; Stelian Popescu, justiţia; C. Argetoianu, agricultura; Dr. C. Anghelescu, instrucţia publică; Dr. Lupu, munca; Al. Lapedatu, cultele; gen. adj. Paul Angelescu, războiul; dr. L. Mrazec, industria; I. Nistor, lucrările publice; C. Dumitriu, comunicaţiile; I. Inculeţ, sănătatea; Tătărăscu, Franasovici, Cipăianu, C. Brătianu, subsecretari de Stat.

Miniştrii au depus jurământul în faţa Inaltei Regenţe, la Palatul Regal din calea Victoriei. Apoi s'au întrunit în consiliu la ministerul de interne.

Camera şi Senatul se vor întruni azi după amiază la orele 2. Preşedinţii vor rosti cuvântări, apoi vor ridica şedinţele în semn de doliu. Camera şi Senatul se vor întruni Lunea viitoare.

Funeraliile naţionale se vor face Duminică. Se afirmă, că înaintea morţei, tostul prim-ministru şi-a exprimat dorinţa, ca înmormântarea să fie simplă, fără coroane, şi pompă mare. Se mai afirmă, că Ion Brătianu a lăsat un important testament.

Ion I. C. Brătianu nu mai este.

O boală năprasnică l-a secerat pe fostul preşedinte al consiliului, tocmai în împrejurările de astăzi, când ţara avea nevoe de conducerea sa formă şi înţeleaptă.

In epoca de după război, când e aproape un truism constatarea, că există o secetă de oameni mari, — în mica noastră lume politică din România-Mare şi Nouă, personalitatea puternică a lui Ion I. C. Brătianu se impunea tuturor, — indiferent de credinţe şi doctrine politice, indiferent de pasiunile trecătoare, cari împart de obicei oamenii politici în tabere deosebite şi adverse.

Adevăratele valori politice sunt rare, căci adevăratele valori politice sunt numai acelea, cari concentrează într'insele virtuţile civice; cari sintetizează capacitatea creatoare şi productivă în ordinea morală, socială şi politică, contribuind într'o măsură cât mai largă şi simţită la prosperitatea şi înălţarea statului, la mărirea şi întărirea naţiunii.

Ion I. C. Brătianu a făcut parte din acei oameni predestinaţi, pe cari Emerson i-a numit „sarea pământului" şi despre cari Carlyle spunea, că ei au primit de la naştere un mesaj din partea providenţei, ca să-l transmită concetăţenilor lor.

Când Ion I. C. Brătianu a făcut cunoscut regelui Carol I şi ţării, în 1913, că o reformă agrară se impune spre a se crea ţărănimii noastre o stare socială şi economică, mai bună, impusă de înalte consideraţiuni morale şi politice, el a transmis mesajul, de care a vorbit Carlyle.

El a fost atunci, nu interpretul propriei sale voinţi, ci înţelegătorul vremurilor sale.

Spiritul său clar văzător, temperamentul său energic şi disciplinat, simţul său pătrunzător politic, vigoarea caracterului său şi voinţa sa fermă au contribuit să facă pe Ion I. C. Brătianu să traducă, totdeauna, voinţa în acţiune şi acţiunea în opere pozitive. Reforma agrară, promisă în 1913, a realizat-o sub domnia marelui şi înţeleptului Rege Ferdinand I. Nu se poate nega importanţa covârşitoare a acestei reforme, care cu tot caracterul ei revoluţionar, din punctul de vedere social şi economic, a fost înfăptuită, fără zguduiri, fără vărsare de sânge, fără salturi în necunoscut. Şi astăzi, când ţărănimea este stăpână pe pământul ei, numele iniţiatorului reformei agrare, va fi pronunţat cu pietate şi recunoştinţă.

Când a izbucnit războiul mondial, Ion I. C. Brătianu, în calitate de şef al guvernului român, a ştiut, în acele vremuri de grea cumpănă pentru ţară, să desăşoare o acţiune diplomatică de primul ordin, luînd în serioasă consideraţie, nu numai interesele permanente ale statului, dar mai cu seamă aspiraţiile legitime ale întregului neam românesc. El a fost şi atunci, nu interpretul propriei sale voinţe, ci interpretul voinţei unui neam întreg, care dorea şi cerea realizarea unităţii naţionale într'un stat omogen, mare şi puternic. România a putut să intre în război, alături de marii ei aliaţi din apus, graţie tratatului de la 4 August 1916, semnat, din partea României, de Ion I. C. Brătianu.

Poporul nostru nu va uita nici odată numele marelui român, Ion I. C. Brătianu, care prin adâncul său patriotism, prin iubirea sa de neam, prin strălucitele sale însuşiri morale şi politice, a contribuit atât de mult la mărirea, întărirea şi prosperitatea statului român întregit.

Numele lui Ion I. C Brătianu va rămâne înscris cu litere neperitoare în cartea de aur a neamului românesc, pentru că el a înţeles, în cea mai însemnată epocă din istorie, caşi marii bărbaţi de stat şi patrioţi dispăruţi, Take Ionescu şi Nicolae Filipescu, ceeace dictează interesele civilizaţiei şi ale neamului românesc.

Notiţe biografice

Ion I. C. Brătianu a fost fiul marelui om de stat Ioan Brătianu, care a pus bazele partidului liberal în România. Inspirat fiind de ideile generoase, cari au însufleţit generaţia revoluţionară din 1848 sub influenţa revoluţunii franceze. Ion I. C. Brătianu s'a născut în anul 1864. El a făcut studiile în ţară şi apoi a plecat la Paris unde a absolvit liceul şi apoi şcoala Politechnică şi aceea de poduri şi şosele, obţinând titlul de inginer. Cât timp a studiat în Capitala Franţei, tânărul Brătianu a stabilit relaţiuni de prietenie cu numeroşi francezi, cari mai târziu au ocupat situaţii strălucite în viaţa politică, literară, sau ştiinţifică.

Revenit în ţară, tânărul Ion Brătianu a continuat să cultive aceste prietenii.

IN CORPUL TECHNIC

El a intrat în corpul nostru technic şi a lucrat câtva timp, sub conducerea regretatului inginer Anghel Saligny, la construirea marelui pod de peste Dunăre, unde s'a distins, nu numai prin solidele sale cunoştinţe technice, dar şi prin spiritul său conştiincios şi camaraderesc, prin puterea sa de muncă, zelul şi devotamentul său.

PERSONALITATEA LUI I. I. C. BRATIANU

De la şcoala franceză modernă, mult regretatul bărbat de stat a câştigat, de oparte, spiritul pozitiv, ştiinţific; disciplina intelectuală; puterea de pătrundere şi de altă parte, darul vizţunii clare, obicinuinţa dialecticei pure, elocinţa caldă şi convingătoare.

Dela părinţele său, a moştenit însuşirile omului politic, care mai târziu avea să fie chemat să conducă acelaş partid politic şi să prezideze, în calitate de şef de guvern, evenimentele cele mai importante din istoria neamului românesc.

Aceste însuşiri au fost predominate de o înţelegere clară a realităţilor, de o voinţă perfect echilibrată şi pronunţat afirmată; de un simţ politic remarcabil, cari i-au permis — când ora marilor decizluni au sunat — să le pună în serviciul patriei sale prin hotărîri ferme, prin acţiuni conduse cu energie şi bine susţinute, prin soluţii înţelepte.

Ion I. C. Brătianu a împăcat principiile politicei idealiste cu principiile politicei pozitiviste. El niciodată n'a stabilit o linie de demarcaţie între dânsele, nici nu le-a confundat prin compromisuri, ci le-a pus în acord, având ca scop suprem de aţins, — fie binele contimporanilor săi, fie înălţarea şi propăşirea patriei şi a neamului său. In împrejurări grele, a ştiut să domine evenimentele şi nici odată nu s'a lăsat dominat de ele. El n'a şovăit, ci şi-a asumat toată răspunderea actelor sale, căci cunoştea arta de a guverna, după cum era un bun psiholog, un excelent tactician şi un fin diplomat.

Principiile sale politice se pot încadra în formula liberalismului modern, bazat pe practica unei democraţii sănătoase. tica unei democraţii sănătoase. Odată a declerat Ion Brătianu, în Cameră:

„Ori care ar fi împrejurările, nu voi fi împins să merg nici prea mult la dreapta, dar nici prea mult la stânga".

Iată definiţia politica de echilibru, — liberală şi democratică

ION I. C. BRATIANU,—ŞEF DE PARTID ŞI ŞEF DE GUVERN

Chemat la conducerea partidului liberal, după retragerea lui Dimitrie D. Sturdza, Ion I. C. Brătianu a promis solemn că îşi va îndeplini greaua sa misiune prin respectarea doctrinei şi principiilor partidului său, dar mai presus de toate, prin luarea în consideraţie a dorinţelor şi intereselor generale ale ţării. Şi el s'a ţinut de promisiune. Exercitiul puterii nu l-a făcut să uite promisiunea d'intâi, angajamentele sale. El a fost un şef cu autoritate, dar fără să abuzeze de această autoritate; un conducător avizat, înţelept; un consilier al tronului totdeauna credincios şi devotat; un servitor al statului, plin de demnitate şi conştiincios. A fost ministru al lucrărilor publice, apoi preşedinte al consiliului şi ministru de război şi de externe afirmând calităţi de adevărat bărbat de stat.

RASCOALELE ŢARANEŞTI

In 1907, isbucnind răscoalele ţărăneşti, guvernul conservator, prezidat de Gh. Gr. Cantacuzino, a fost nevoit să demisioneze şi atunci fruntaşii acestui partid au făcut apel la patriotismul şefului partidului liberal ca să ia puterea spre a restabili ordinea şi liniştea în ţară. Situaţia era foarte grea, de oarece, în interior, răscoalele ţărăneşti se întindeau şi ameninţau centrele urbane, iar în apropierea graniţelor de la nord, se concentrau trupe austro-ungare. In asemenea împrejurări grele, Ion I. C. Brătianu şi-a asumat răspunderea, a prezidat guvernul, din care a făcut parte şi d. general Averescu şi a reuşit să potolească spiritele agitate restabilind repede ordinea şi liniştea în ţară.

REFORMATORUL

Dar, Ion I. C. Brătianu a tras şi consecinţele de ordin social, economic şi politic, din acele triste evenimente. In 1915, după ce a luat parte la campania din Bulgaria, ca ofiţer de rezervă, având gradul de căpitan, a făcut cunoscut printr'o scrisoare, ţării, că o reformă agrară se impune, pentru împroprietărirea ţăranilor.

Şi această reformă agrară a fost înscrisă în programul partidului liberal, odată cu aceea a sufragiului universal, egal, direct şi secret. Reforma agrară, anunţată în 1915, n'a putut fi realizată, decât în 1919, din cauza războiului.

Această mare reformă, care a fost o adevărată revoluţie paşnică, a asigurat clasei rurale o situaţie economică bună, iar ţării, i-a garantat pacea internă.

DIPLOMATUL. — GUVERNAREA DE LA 1914—1919

Dela Ianuarie 1914 şi până la Septembrie 1919 — adică în epoca cea mai grea prin care a trecut neamul nostru — neutralitatea, războiul şi tratativele de pace — Ion I. C. Brătianu a condus aproape neîntrerupt destinele ţării, cu multă chibzuinţă, fermitate şi autoritate.

In timpul neutralităţii, el a dirijat acţiunea diplomatică cu prudenţă, abilitate, pricepere şi înţelepciune, aşteptând să sune ciasul României. A jucat strâns; a negociat; s'a informat; s'a preparat. A fost o acţiune diplomatică plină de greutăţi şi de riscuri mari, dar Ion I. C Brătianu a condus-o, în aşa mod, în cât a atins scopul ce-l urmărea: intrarea în război alături de aliaţii noştri fireşti, însă prin asigurarea chestiilor teritoriale relative la Ardeal, Banat şi Bucovina, precum şi la cooperarea armatelor ruseşti în Moldova şi Dobrogea şi a armatei aliate dela Salonic, comandată de generalul Sarrail.

La 30 Iunie 1916, contele Czernin, fostul ministru al Austro-Ungariei în Bucureşti, comunica, la Viena, baronului Burian: *„că Brătianu nu aşteaptă decât ora proprice ca să intre în Transilvania"*...

La 4 August 1916, în casa lui Procopiu din Bucureşti, Brătianu semna tratatul de alianţă cu Marea Britanie, Franţa, Rusia şi Italia, prin care se recunoştea drepturile noastre asupra provinciilor române de peste Carpaţi. Şi în ziua de 14 August, guvernul Ion Brătianu declara război Austro-Ungariei şi ordona mobilizarea armatei...

Zarul se aruncase.

Armele urmau să hotărască soarta noastră. După retragerea armatelor noastre în Moldova, în Decembrie 1916, s'a constituit, la Iaşi, guvernul de colaborare Ion Brătianu—Take Ionescu.

Guvernarea istorică dela 1914-1919, a fost întreruptă dela Ianuarie 1918 până la sfârşitul lunii Februarie 1918 (guvernul Averescu) şi dela Martie 1918—Octombrie 1918 (guvernul Marghiloman) şi apoi de guvernul prezidat de generalul Coandă.

TRATATIVELE DE PACE DE LA PARIS

In ziua de 29 Noembrie 1918, s'a constituit guvernul Brătianu, — *cel dintâi guvern al României Mari.* Ion Brătianu a plecat la Paris, ca să ia parte la tratativele de pace. El a stăruit ca România să obţină Banatul întreg. Dificultăţile ivite, la Paris, cu prilejul acestor negocieri, au nemulţumit pe Ion Brătianu.

Bărbatul de stat român a atras atenţia reprezentanţilor puterilor aliate şi asociate asupra marilor sacrificii făcute de România în război şi care nu trebue să fie nesocotite, precum şi asupra dispoziţiilor cuprinse în tratatul de la 4 August 1916, încheiat la Bucureşti. Tratativele dela Paris — mai cu seamă din cauza opoziţiei Iugoslaviei în chestia Banatului — n'au condus la rezultatele dorite de patriotismul lui Ion Brătianu.

CAMPANIA DIN UNGARIA

In 1919, regimul bolşevic s'a instalat la Budapesta şi armatele roşii maghiare ne-au atacat. I. Brătianu— cu toată opunerea aliaţilor — n'a ezitat să atace Ungaria, România nu putea lăsa partea de rest a ţării în nesiguranţă şi la discreţia trupelor maghiare bolşevice. Armata noastră a intrat în Ungaria, a distrus trupele vrăjmaşe şi apoi, în ziua de 3—4 August 1919, şi-au făcut intrarea triumfală în Budapesta. România salvase Ungaria de regimul bolşevic şi restabilise ordinea în această ţară.

Acţiunea guvernului Brătianu, triumfase.

In ziua de 27 Septembrie 1919, guvernul Brătianu a demisionat. La 19 Ianuarie 1922 s'a constituit alt guvern, sub preşedinţia lui Brătianu, care s'a retras în 1926. Ultimul guvern prezidat de mult regretatul bărbat de stat, a fost cel constituit în Iunie a. c.